

EVROPSKÝ SYSTÉM POJIŠTĚNÍ VKLADŮ A ŘEŠENÍ KRIZÍ BANK: PŘÍLEŽITOST K ROZŠÍŘENÍ JEDNOTNÉHO MECHANISMU PRO ŘEŠENÍ KRIZÍ¹

Lukáš Marek*

Abstract

European Deposit Insurance and the Bank Resolution System: An Opportunity to Extend the Single Resolution Mechanism

The aim of this paper is to analyse the potential design and competences of a European Deposit Insurance System, which would extend the operation of the existing Single Resolution Mechanism. The analysis also builds on the design of the Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) operating in the US, which is endowed with both resolution and deposit insurance competences. I argue that the Single Resolution Fund (SRF) could be transformed into a Single Resolution and Deposit Insurance Fund (SRDIF) whose capacity would be increased to 1.8% of insured deposits. SRDIF resources would be available both for bank resolution and deposit pay-outs. The main elements of the financing arrangements for the SRDIF would include risk-weighted ex-ante contributions from the banking sector and a public backstop created through a transformed ESM. Given the legal constraints derived from the so-called Meroni ruling, the discretionary decision making of an institution managing the SRDIF would have to involve the Commission and the Council as is the case of the existing Single Resolution Board (SRB). In order to mitigate the adverse selection issue, mutualisation of resources in the SRDIF would have to be gradual over a transition period of six years until 2024. A sufficient reduction of risks across national banking sectors in the EU/Eurozone Member States would have to be achieved in the transition period.

Keywords: European Deposit Insurance System, bank resolution, deposit insurance, Federal Deposit Insurance Corporation, moral hazard, adverse selection, free rider problem

JEL Classification: G28, P52, K2, H12

Úvod

Systém pojištění vkladů představuje institucionální uspořádání, jež si klade za cíl zvýšit finanční stabilitu bankovního sektoru. Struktura takového systému závisí na vyspělosti konkrétního státu. Rozvíjející se země disponují z velké části tzv. implicitními systémy pojištění vkladů, které jsou založeny na výplatě pojištěných vkladů ze státního rozpočtu v případě selhání úvěrové instituce. Rozvinuté ekonomiky např. v Evropě naopak ve větší míře disponují komplexnějšími tzv. explicitními systémy pojištění vkladů, jež ve většině případů předpokládají vytvoření samostatného fondu, z něhož se náhrada

1 Obsah a závěry tohoto textu vyjadřují postoj autora a nepředstavují oficiální pozici České národní banky. Za spolupráci při rešerši zdrojů děkuji Ondřeji Žáčkovi.

* Česká národní banka (lukas.marek@cnb.cz).

za pojištěné vklady vyplácí [Demirgüç-Kunt, Kane a Laeven, 2014]. V rámci diskuzí o reformách evropské hospodářské a měnové unie (HMU) probíhá v akademických i oficiálních úředních kruzích debata o ustavení evropského systému pojištění vkladů (EDIS). Smyslem systému pojištění vkladů je obecně zajištění větší míry ochrany vkladatelů a také prevence před náhlými „runy“ na banky v případě vzniku krize likvidity [Santos, 2006]. Zatímco někteří autoři [např. Schuknecht, 2016] navrhuji v institucionální centralizaci systému pojištění vkladů na evropské úrovni nepokračovat např. z důvodu rizika morálního hazardu mezi členskými státy, v jiných zdrojích lze nalézt argumenty pro vytvoření centralizovaného evropského systému pojištění vkladů [Ayad a Lastra, 2010; Gerhardt a Lannoo, 2011]. Někteří autoři myšlenku na vytvoření centralizovaného evropského systému pojištění vkladů podporují a dále navrhuji, aby byla funkce výplaty pojištěných vkladů doplněna o kompetence v oblasti řešení krizí bank [Gros a Schoenmaker, 2014]. Je třeba nicméně upozornit také na akademické zdroje, které ekonomický přínos systémů pojištění vkladů (bez ohledu na míru supranacionalizace) zpochybňují a jejich existenci vysvětlují prostřednictvím politických teorií, tj. že na vytvoření systémů pojištění vkladů mají vliv zájmové skupiny (*special interest groups*) v pozici klientů bank, např. významné průmyslové podniky či domácnosti, které jsou závislé na bankovních úvěrech pro financování výroby, resp. nákup vlastních nemovitostí apod. [Calomiris a Jaremski, 2016].

Předběžné parametry návrhu EDIS byly představeny v tzv. Zprávě pěti předsedů „Dokončení evropské hospodářské a měnové unie“ z června 2015.² Cílem této studie je analyzovat možnou budoucí podobu EDIS při zohlednění institucí již existujícího jednotného mechanismu pro řešení krizí (SRM) a při inspiraci systémem pojištění vkladů a řešení krize bank v USA. Evropský systém pojištění vkladů by mohl být tvořen jednotným fondem nahrazujícím národní systémy pojištění vkladů (DGS) a současně by spojoval funkci výplaty pojištěných vkladů s kompetencemi v oblasti řešení krizí bank po vzoru Federal Deposit Insurance Corporation ve Spojených státech. Evropský ekvivalent fondu, který FDIC spravuje, je pro účely této analýzy pojmenován SRDIF (*Single Resolution and Deposit Insurance Fund*). Fond by mohl vzniknout transformací existujícího SRF (*Single Resolution Fund*) a jeho správu by zajišťoval SRDIB (*Single Resolution and Deposit Insurance Board*), jenž by byl vytvořen přeměnou současného SRB (*Single Resolution Board*).

Evropský systém pojištění vkladů je v první části studie analyzován z hlediska finančních a organizačních aspektů (forma financování, existence společného fiskálního jištění, organizace instituce a příslušné kompetence) a s ohledem na limity dané současným unijním právem. Druhá část studie se zaměřuje na výzvy pro vytvoření EDIS vyplývající z odlišných zájmů členských států EU, zejm. pokud jde o stabilitu vlastního bankovního sektoru (problém nepříznivého výběru), či zda se jedná o členský nebo nečlenský stát bankovní unie (problém tzv. černého pasažéra). Potenciální výzvu by rovněž představovala

-
- 2 Konkrétní legislativní návrh (Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 806/2014 za účelem zřízení evropského systému pojištění vkladů) zveřejnila Komise v listopadu 2015 a v lednu 2016 bylo zahájeno jeho projednávání v rámci pracovní skupiny Rady. Návrh musí být přijat jak Radou, tak Evropským parlamentem. Vzhledem k průběhu projednávání návrhu na vytvoření jednotného mechanismu pro řešení krizí (SRM) může být současný návrh Komise významně změněn. Z tohoto důvodu není aktuální legislativní návrh Komise v této studii analyzován.

změna v postavení ostatních unijních institucí, např. ECB a s ní související riziko morálního hazardu. Závěrečná část shrnuje hlavní poznatky z analýzy EDIS. Přehled základních parametrů systému pojištění vkladů, s nimiž studie pracuje, je uveden v souhrnné tabulce 1.

Tabulka 1 | Přehled základních volitelných parametrů systémů pojištění vkladů (DGS)

<i>Typ pojištění vkladů</i>	Explicitní	v legislativě je přímo uvedeno, že v případě bankrotu banky budou vkladatelé vyplaceni konkrétní institucí
	Implicitní	výplata pojištěných vkladů není upravena, případná kompenzace vkladů je diskrečním rozhodnutím vlády
<i>Správa a organizace</i>	Veřejná	DGS může být spravován veřejnou institucí (např. MF, CB)
	Soukromá	správu provádí soukromá instituce
<i>Funkce a kompetence</i>	Paybox only	jediným úkolem DGS je výplata pojištěných vkladů
	Paybox plus	DGS má širší pravomoci (např. dohled, řešení krize)
<i>Financování</i>	Ex-ante	DGS je doplňován průběžnými pravidelnými příspěvky finančních institucí
	Ex-post	příspěvky jsou poskytnuty fungujícími finančními institucemi ve prospěch výplaty vkladů nesolventní instituce
<i>Příspěvky</i>	Rizikově vážené	v případě ex-ante financování je výše příspěvků finančních institucí upravena dle rizikovosti instituce
	Plošné	pro všechny finanční instituce je výše příspěvků shodná
<i>Účast v DGS</i>	Povinná/Dobrovolná	dobrovolná účast je možná např. v soukromých DGS, které nabízejí pojištění nad rámec částky pojištěné zákonným DGS
<i>Společné fiskální jistění</i>	pokud se DGS dostane do finanční tísně, stát dle předem stanovených pravidel finančně intervenuje, např. přímo ze státního rozpočtu či státní garancí za úvěry DGS	
<i>Výše pojištění vkladů</i>	maximální výše vkladů, na kterou se pojištění vztahuje	
<i>Spoluúčast</i>	podíl z celkové výše vkladů, jehož ztrátu nese vkladatel	

Zdroj: Wruuck [2014]; Demirgüç-Kunt, Kane a Laeven [2014]

1. Analytické metody a zpracování dat

Studie využívá dvou přístupů: komparativní politicko-ekonomickou analýzu a aplikaci vybraných konceptů ekonomické teorie. Úvodní kapitola, jež se zaměřuje na financování Jednotného fondu pojištění vkladů a řešení krizí (SRDIF), na problematiku společného fiskálního jištění (*backstop*), organizaci a správu Jednotného výboru pojištění vkladů a řešení krizí (SRDIB), na funkce a kompetence SRDIB a právní charakter SRDIB, využívá přístupu komparativní politické ekonomie (*comparative political economy*). Jedná se přitom zejm. o institucionální analýzu systému pojištění vkladů a řešení krizí bank v USA, kterou v některých částech doplňuje analýza vybraných parametrů relevantních evropských institucí, např. jednotného mechanismu pro řešení krizí (SRM), Evropského stabilizačního mechanismu (ESM) a právních omezení vyvozených z relevantní evropské judikatury. Tento politicko-ekonomický přístup vychází z předpokladu, že nové instituce (v tomto případě evropský systém pojištění vkladů a řešení krizí bank) mohou vzniknout přetvořením a úpravou již existujících institucí, např. pokud jde o vykonávané funkce, organizaci (*governance*) či disponibilní prostředky.

Nové instituce tedy nemusejí být navrhovány zcela znovu, na základě nového, originálního konceptu dle čistě ekonomických kritérií tzv. na zelené louce, ale mohou vzniknout transformací a posílením institucí existujících, které původně sloužily k obdobnému účelu. Tento přístup má oporu v empirickém vývoji evropské integrace, neboť řada současných institucí získala své aktuální funkce postupně, adaptací orgánů dříve ustavených. Jako příklad mohou sloužit instituce zakotvené přímo v primárním právu EU; např. předobrazem Evropské komise byl Vysoký úřad Evropského společenství uhlí a oceli [Šlosarčík, 2005]. Některé instituce ustavené sekundární evropskou legislativou také prošly významnou obměnou. Například současné Evropské orgány dohledu (ESAs) vznikly přetvořením původních tzv. Lamfalussyho „level 3“ výborů. Tento komparativní politicko-ekonomický přístup je tedy vpřed hledící, přičemž respektuje současné institucionální uspořádání EU a eurozóny.

Institucionální politicko-ekonomickou analýzu ve druhé kapitole doplňuje aplikace konceptů ekonomické teorie (nepříznivý výběr, problém tzv. černého pasažéra a morální hazard) [Hořejší, 2006] naznačujících hlavní výzvy, které je třeba při vytvoření evropského systému pojištění vkladů vzít v úvahu, pokud by měl být tento systém realizovatelný s ohledem na odlišné preference členských států EU a změnu v postavení některých institucí. Všechny tři uvedené koncepty jsou využity pro kontext rozhodování aktérů v EU. Na rozdíl od jiných studií proto není koncept morálního hazardu diskutován v souvislosti se snížením tržní disciplíny (např. vkladatelů a bankéřů) jako důsledku vytvoření systému pojištění vkladů (tento problém se vztahuje na již existující národní DGS), ale v souvislosti se změnou postavení ECB. Smyslem využití těchto konceptů je upozornit na překážky, které jsou specifické pro možné vytvoření systému pojištění vkladů na evropské úrovni. V rámci možného řešení problému nepříznivého výběru je uplatněna kvantitativní metoda při simulaci naplňování navrženého Jednotného fondu pojištění vkladů a řešení krizí bank. Výpočty se odvíjejí od současných parametrů sdílení prostředků v Jednotném fondu pro řešení krizí dle Dohody o převádění a sdílení příspěvků do Jednotného fondu pro řešení krizí (IGA), které byly přizpůsobeny odlišné délce tzv. přechodného období (6 let od roku 2018). Výsledky simulace jsou graficky znázorněny v grafu 1.

2. Evropský systém pojištění vkladů a řešení krizí bank: finanční a organizační aspekty

Jednotný evropský systém pojištění vkladů by mohl kopírovat uspořádání SRM a existovat odděleně v paralelních institucích na evropské úrovni. Současně se však objevují také návrhy na vytvoření evropského systému pojištění vkladů, který by měl odpovědnost rovněž za řešení krizí bank po vzoru USA [Gros a Schoenmaker, 2014], kde je tento jednotný model realizován na federální úrovni v podobě FDIC (*Federal Deposit Insurance Corporation*). V takovém scénáři, při zohlednění nově vytvořeného SRM, by se nabízela možnost využít Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB) a postupně naplňovaný Jednotný fond pro řešení krizí (SRF) ke sjednocení obou institucionálních struktur, včetně příslušné úpravy kompetencí. Předmětem následující části textu bude rozbor možného jednotného EDIS (dále používán pracovní název SRDIF – *Single Resolution and Deposit Insurance Fund*), který by byl vytvořen od počátku jako jednotný fond nahrazující národní DGS a byl by sloučený se SRF.

2.1 Financování SRDIF

Významnou technickou otázkou související s fungováním SRDIF je způsob financování, tj. naplnění SRF z příspěvků odváděných bankami. V tomto případě, pokud by měl fond vzniknout doplněním kapacity SRF tak, aby mohl sloužit také pro účely výplaty pojištěných vkladů, by bylo vhodné vycházet z aktuální metodiky určení příspěvku do SRF. Ta byla schválena v delegovaném nařízení Komise určujícím pravidla pro výpočet ex-ante příspěvků do Jednotného fondu pro řešení krizí (SRF) [EK, 2015] a v prováděcím nařízení Rady, kterým se stanoví jednotné podmínky, pokud jde o ex-ante příspěvky do SRF [Rada EU, 2015].

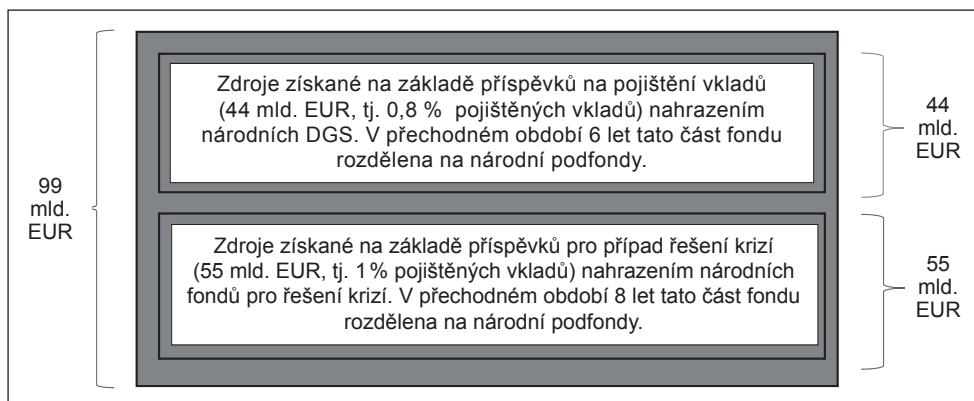
Předmětné delegované nařízení Komise stanoví výši ročních příspěvků bank do SRF v závislosti na velikosti a rizikovém profilu banky. Za tímto účelem je v předpisu podrobně určena pevná část příspěvku, která vychází z pasiv instituce (kromě vlastního kapitálu a pojištěných vkladů) jako základu pro určení příspěvku. Platí tedy, že čím je banka větší, tím vyšší bude pevná část příspěvku. Předpis také stanovuje, jak bude základní příspěvek upraven v závislosti na míře rizika, které každá instituce představuje [EK, 2014]. Rizikový profil institucí bude určován na základě čtyř ukazatelů rizik: (i) riziková expozice (např. pákový poměr, poměr kmenového kapitálu tier 1), (ii) stabilita a různorodost finančních zdrojů (např. ukazatel krytí likvidity LCR), (iii) význam instituce pro stabilitu finančního systému nebo hospodářství (podíl mezibankovních úvěrů a vkladů v EU), (iv) dodatečné ukazatele rizika, které stanoví orgán příslušný k řešení krize (např. účast v institucionálním systému ochrany, rozsah předchozí mimořádné finanční podpory, viz čl. 6 nařízení Komise [ibid.]).

Výpočet příspěvků do SRDIF by mohl vycházet z těchto kritérií, zejména pokud jde o určení pevné části a rizikově vážené části, která je klíčová pro zajištění spravedlivého rozložení nákladů mezi bankami. Riziková část by mohla být inspirována výše uvedenými kritérii (např. riziková expozice, stabilita a různorodost finančních zdrojů dané banky apod.). Pevná část příspěvků by pravděpodobně musela být upravena tak, aby zohledňovala pojištěné vklady na straně bankovních pasiv, neboť větší podíl tohoto typu pasiv by v případě selhání banky vyžadoval větší míru čerpání ze SRDIF. Výše příspěvků pro všechny banky by však musela zohledňovat konkrétní členský stát, v němž působí, neboť

některé státy již ex-ante financovanými DGS disponují delší dobu, některé naopak měly v minulosti zavedeny ex-post financované DGS. Banky ve státech s ex-ante financovanými DGS by neměly podléhat dvojitému odvodům, pokud by bylo možné prostředky z národních DGS převést do SRDIF.

Cílová úroveň SRF dle nařízení SRMR je 1 % pojištěných vkladů, dle Komise předpokládaných cca 55 mld. EUR, přičemž fond by měl být naplněn během 8 let. Banky by měly ročně přispívat maximálně ve výši 12,5 % cílové úrovně SRF (čl. 70(2) nařízení SRMR), v absolutních číslech cca 6,8 mld. EUR ročně. Pokud by mělo dojít k přetvoření SRF na fond odpovědný také za výplatu pojištěných vkladů, bylo by vhodné uvažovat o zvýšení cílové úrovně SRDIF, zejména z toho důvodu, že národní DGS by byly SRDIF nahrazeny a kapacita 1 % pojištěných vkladů by nemusela být pro obě funkce SRDIF dostačující. Celková cílová výše SRDIF by měla respektovat plánovanou výši SRF (1 % pojištěných vkladů) a národních DGS (0,8 % pojištěných vkladů), pro SRDIF tedy 1,8 % pojištěných vkladů, tj. 99 mld. EUR (viz schéma 1). Při inspiraci postupným naplňováním SRF dle IGA by mohla být cílová výše SRDIF dosažena postupně během přechodného období a dle vzoru FDIC by mohla být nastavena určitá míra flexibility celkové kapacity zohledňující makroekonomický vývoj.

Schéma 1 | Struktura SRDIF (kapacita 1,8 % pojištěných vkladů)

Zdroj: vlastní zpracování

2.2 Společné fiskální jištění (*backstop*)

Pokud by zajišťovací fond EDIS plnil úlohu zajištění národních DGS (např. dle návrhu v tzv. Zprávě pěti předsedů), vytvoření dodatečného společného fiskálního jištění by nebylo nezbytné, neboť by se mj. jednalo již o dvouúrovňovou strukturu. Zdroje ze zajišťovacího fondu EDIS by byly využívány až v případě vyčerpání národních DGS dle předem určených pravidel, navíc by zjišťovací fond disponoval sdílenými zdroji, měl by možnost si půjčit na finančních trzích apod. V případě jednotného SRDIF (*Single Resolution and Deposit Insurance Fund*), který by nahrazoval národní DGS a byl by propojen se SRF (SRF od roku 2016 nahrazuje národní fondy pro řešení krize zakládané dle směrnice BRRD), by mělo doplnění o společné fiskální jištění větší opodstatnění jako druhý stupeň jištění. Systém SRDIF by mohl být zajištěn obdobným způsobem jako v USA, kde ústřední úlohu při

výplatě náhrad za pojištěné vklady na federální úrovni plní Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC), přičemž tato instituce je zajištěna federálním rozpočtem (*Treasury Department*) formou úvěrové linky ve výši 100 mld. USD [Wruuck, 2014].

Při vzniku SRDIF by bylo v případě budoucího explicitního společného fiskálního jištění nutné vycházet z aktuálních dohod, které se týkají SRM. Dle dohody ministrů financí z prosince 2013 by mělo být na konci přechodného období (tj. do roku 2024) vytvořeno permanentní společné fiskální jištění pro SRF. Zpráva pěti předsedů o dokončení evropské hospodářské a měnové unie [Juncker, 2015] doplňuje, že společné fiskální jištění by mohlo mít podobu úvěrové linky Evropského stabilizačního mechanismu (ESM) ve prospěch SRF s tím, že jištění by bylo ve středním období neutrální.

V rámci ESM již byla vyčleněna částka 60 mld. EUR pro účely přímé rekapitalizace bank, která je zpřístupněna od spuštění SSM. Čerpání zdrojů z ESM pro účely rekapitalizace bank je vázáno na předchozí bail-in 8 % celkových pasiv. Podle prohlášení předsedy Euroskupiny ze dne 10. června 2014 může být ESM aktivován, pokud banka nedokáže získat dostatečný objem kapitálu ze soukromých zdrojů a člen ESM není schopen banku sám rekapitalizovat nepřímo [Rada EU, 2014]. Využití ESM pro účely společného fiskálního jištění pro SRDIF by však pravděpodobně vyžadovalo změnu smlouvy o ESM. Smlouva o ESM zmiňuje pět finančních nástrojů, jejichž prostřednictvím může ESM svým členům poskytovat finanční pomoc. Dle čl. 14 se jedná o preventivní finanční pomoc, čl. 15 definuje finanční pomoc na rekapitalizaci finančních institucí člena ESM, čl. 16 umožňuje poskytnutí úvěru ESM ve prospěch člena ESM, čl. 17 definuje nákup dluhopisů člena ESM na primárním trhu a čl. 18 stanovuje nákup dluhopisů člena ESM na sekundárním trhu [ESM, 2012].

Všechny tyto finanční nástroje jsou však určeny pro členy ESM, tj. členské státy, alternativně přímo pro úvěrové instituce působící ve státech, které jsou členy ESM. Je tedy pravděpodobné, že by musela být Smlouva o ESM doplněna či upravena, aby umožňovala financování unijní instituce či evropské agentury spravující SRDIF, např. transformovaného Jednotného výboru pro řešení krizí (SRB). V rámci nástrojů definovaných ve Smlouvě o ESM, lze uvažovat o využití modifikované preventivní finanční pomoci dle čl. 14 (k dispozici jsou pro členy ESM dvě úvěrové linky – Precautionary Conditioned Credit Line, tj. PCCL a Enhanced Conditions Credit Line, tj. ECCL), tak aby umožňovala otevření úvěrové linky pro instituci spravující SRDIF. Při určení stropu úvěrové linky, např. ekvivalentně ke zdrojům na rekapitalizaci bank ve výši 60 mld. EUR, by tato varianta byla nejbližší explicitní formě společného fiskálního jištění v USA. Další možností je modifikovat úpravu nákupu dluhopisů emitovaných SRDIF na primárních a sekundárních trzích či umožnit úvěrování SRDIF ze strany ESM.

2.3 Organizace a správa SRDIB

Pokud jde o organizaci a správu SRDIB (Single Resolution and Deposit Insurance Board), je relevantní srovnání s modelem FDIC v USA. FDIC je federální orgán, který je odpovědný za dohled, řešení krizí bank a výplatu pojištěných vkladů na federální úrovni. Přestože je FDIC pojistitelem vkladů pro všechny pojištěné bankovní instituce v USA, dohled vykonává pouze nad bankami, které získaly licenci na státní úrovni a nejsou členy FED (tj. nepodléhají dohledu FED). Nicméně FDIC přesto vykonává pomocný dohled nad potenciálními riziky všech pojištěných bank, včetně těch, pro které není hlavním orgánem dohledu na federální úrovni, např. formou spoluúčasti při dohledu

vykonávaném ostatními federálními orgány dohledu (tj. FED a Office of the Comptroller of the Currency v rámci Ministerstva financí USA) či formou off-site kontrolních nástrojů [Arnaboli, 2014]. Kompetence v oblasti řešení krizí byly FDIC svěřeny prostřednictvím Federal Deposit Insurance Corporation Improvement Act v roce 1991 po bankovní krizi v 80. letech [ibid.].

Aktuální výše krytí FDIC je 250 000 USD na vkladatele a banku. Jedná se o pojištění, které je organizováno jako veřejné, neboť FDIC je nezávislou agenturou vlády Spojených států. Pojištění prostřednictvím FDIC je povinné pro všechny banky a spořitelny, které získají licenci na federální úrovni. Všechny státy také vyžadují federální pojištění vkladů pro nově licencované banky, které přijímají retailové vklady. Právo státu Connecticut tedy například umožňuje, aby banka, která nepřijímá retailové vklady, nebyla pojištěna FDIC [CDB, 2015]. V USA existuje také dobrovolné pojištění vkladů organizované jako soukromé. Ve státě Massachusetts je zřízen soukromý fond pojištění vkladů (*Depositors Insurance Fund*), který není zajištěn vládou Spojených států a pojišťuje všechny spořitelny (*savings-banks*) nad částku 250 000 USD, jež pojišťuje FDIC [DIF, 2015].

Instituce odpovědná za správu SRDIF, např. zmíněný SRDIB, by měla být podobně jako FDIC také organizována jako veřejná instituce a pojištění statutární, minimálně pokud jde o banky přijímající retailové vklady. Důvodem pro volbu veřejné formy SRDIB je existence dohledu v rámci ECB a řešení krizí bank v rámci Jednotného výboru pro řešení krizí. ECB je instituce přímo definovaná ve Smlouvě o fungování EU (čl. 129 SFEU) a SRB je agentura založená sekundární legislativou (nařízení SRMR). Navrhovaný SRDIB by mohl dle nejjednoduššího postupu vzniknout sloučením se SRB, proto by musel mít také formu evropské agentury.

Aby bylo zachováno jednotné fungování vnitřního trhu EU (či bankovního trhu ve státech participujících v SSM/SRM) a bylo možné předejít tzv. nepříznivému výběru na straně bank (systému by se účastnily pouze banky s rizikovějším profilem), mělo by být pojištění povinné ze zákona (statutární). Dobrovolné systémy pojištění vkladů v některých členských státech by však mohly existovat paralelně podobně jako *Depositors Insurance Fund* ve státě Massachusetts v USA a poskytovaly by dodatečné pojištění nad rámec uvažovaných 100 000 EUR ze strany SRDIB. FDIC byla před získáním kompetencí v oblasti řešení krizí institucí odpovědnou za výkon dohledu některých typů bank a výplatu pojištěných vkladů. Mohlo by se proto zdát jako smysluplné svěřit roli pojistitele vkladů v eurozóně ECB. Zásadní rozdíl však spočívá v tom, že pro SRB již existuje funkční samostatný fond pro řešení krizí (SRF od roku 2016) a při svěření této role ECB by tak docházelo k duplicitě při vytváření fondu nového. Při vzniku dvou oddělených evropských fondů by také mohlo docházet k mezi-institucionálním konfliktům [Gros a Schoenmaker, 2014]. Varianta rozšíření funkce SRB a navýšení kapacity SRF je proto efektivnější z hlediska rozhodování, zda přijmout opatření za účelem řešení krize konkrétní banky či přistoupit k insolvenčnímu řízení a výplatě pojištěných vkladů. Předmětná varianta rovněž zajišťuje větší míru institucionální stability.

2.4 Funkce a kompetence SRDIB

Vedle uspořádání SRDIB je vhodné analyzovat podrobněji také funkce a kompetence této instituce. SRDIB by mohl mít určité dílčí kompetence v oblasti dohledu a získával by informace přímo o rizikovosti bank, které by pojišťoval. Aby nedocházelo k nadměrné

reportingové zátěži na straně bank, měl by SRDIB využívat informace od ECB [Gros a Schoenmaker, 2014]. ECB by současně zůstala na evropské úrovni jediným orgánem s primární odpovědností za dohled bank v bankovní unii, což by mělo zabránit rozředění této odpovědnosti mezi více institucí a vzniku rizika vyhýbání se následkům za případné selhání dohledu (*blame shifting*). Vzhledem k organizaci SSM, kde je výkon dohledu zajišťován ECB ve spolupráci s národními orgány dohledu nad méně významnými bankami ve státech participujících v SSM, by bylo vhodné zajistit sdílení informací také od národních orgánů dohledu ve prospěch SRDIB.

Pokud jde o výkon činností souvisejících s řešením krizí bank, má FDIC k dispozici tři základní metody: (i) transakce za účelem odkupu a převzetí (*Purchase & Assumption*), (ii) výplata pojištěných vkladů a (iii) převzetí vkladů národními bankami. Nejběžnější metodou je P&A, kdy určitá finanční instituce odkupuje některá aktiva a přebírá závazky banky, která selhává. Pokud nabídka na odkup aktiv a převzetí závazků selhávající finanční instituce nesplňuje kritérium nejnižších nákladů, či pokud k tomuto odkupu žádná instituce nepodá nabídku, přistoupí FDIC k výplatě pojištěných vkladů. Tzv. Banking Act z roku 1933 opravňuje FDIC k založení národní banky pojištění vkladů (Deposit Insurance National Bank – DINB), jejímž účelem je převzetí pojištěných vkladů banky, která selhala. Tato banka je založena na omezené období s omezenými pravomocemi a umožňuje klientům uzavřené banky převést během krátkého období své vklady do jiné banky se zřízeným pojištěním. Ačkoliv je tento nástroj využíván spíše méně často, umožňuje, aby banka v selhání byla řádným způsobem likvidována s minimálním dopadem na místní vkladatele a finanční trhy [Arnaboli, 2014].

Evropská instituce odpovědná za výplatu pojištěných vkladů a řešení krizí (SRDIB) by ve svých kompetencích vycházela z existujícího SRB. Dle nařízení SRMR má SRB k dispozici několik nástrojů, zejm. (i) nástroj převodu činnosti (*sale of business tool*), který by měl umožnit prodat subjekt nebo část jeho podnikatelské činnosti jednomu či více kupujícím, dále (ii) nástroj překlenovací instituce (*bridge institution tool*), jehož smyslem je převedení vlastnictví podniků na překlenovací instituci za účelem dalšího prodeje, (iii) nástroj oddělení aktiv (*asset separation tool*), který by měl umožnit převést aktiva, práva nebo závazky instituce v režimu řešení krize na samostatnou společnost a (iv) nástroj rekapitalizace z vnitřních zdrojů (*bail-in tool*) zajišťující, aby akcionáře a věřitele subjektu v selhání postihly odpovídající ztráty a aby nesli příslušnou část nákladů vzniklých v důsledku selhání subjektu (čl. 24–27 nařízení SRMR a příslušné recitály). Novelizace nařízení SRMR v případě vzniku SRDIB by mohla být také inspirována kompetencemi FDIC a mohla by doplnit pravomoci současného SRB zejm. o proceduru směřující k výplatě pojištěných vkladů.

2.5 Právní charakter SRDIB

Instituce spravující SRDIF by v případě konkrétního návrhu měla mít veřejnoprávní charakter, jednat by se mohlo buď o agenturu, nebo instituci ustavenou dle primárního práva EU. Toto rozlišení je klíčové z hlediska kompetencí, které zmíněné instituci mohou být svěřeny. Z rozsudku ve věci „Meroni“ [Judgment, 1958] dle stanoviska Právní služby Rady k SRM mj. vyplývá, že subjekt či agentura, které jsou zřízeny sekundárním právním předpisem, mohou být zmocněny k přijímání právně závazných opatření s individuální působností, pokud jejich pravomoci nejsou diskreční [Kern, 2013]. Výplata

pojištěných vkladů by pravděpodobně nezahrnovala diskreční prvek, avšak při rozhodování o využití zdrojů SRDIF pro účely řešení krize konkrétní banky či výplatu vkladů by taková diskrece byla přítomna. Proto, pokud by vznikl SRDIB transformací SRB, který má formu evropské agentury, musel by být zachován současný postup rozhodování při zapojení Komise a Rady, coby institucí obdařených pravomocí k diskrečnímu rozhodování.

Při vytvoření takto silné instituce by však také vznikla institucionální nerovnováha vůči ECB, která má kompetence v měnové politice a bankovním dohledu. SRDIB by v tomto ohledu byl co do pravomocí a významu institucí na obdobné úrovni. Současně by mohlo být rozhodování ve velice komplikovaných postupech při existující rozhodovací proceduře se zapojením Komise a Rady velice zdoluhavé. Z těchto důvodů se může objevit snaha vytvořit SRDIB jako nezávislou instituci s tím, že dojde k oslabení kontroly členských států nad využíváním prostředků ze společného fondu (v případě SRF může rozhodnutí o využití zdrojů v určitých případech změnit Rada), včetně odstranění Komise z rozhodovací procedury.

3. Výzvy pro vytvoření SRDIB

Ustavení jednotného fondu na řešení krizí bank a výplatu pojištěných vkladů by mělo významné dopady z hlediska redistribuce sdílených prostředků. Přestože byly provedeny zátěžové testy evropských bank, které podmiňovaly spuštění jednotného mechanismu dohledu (SSM), rozvahy bank napříč členskými státy nelze považovat za stejně rizikové. Banky a vkladatelé v konkrétních státech, u nichž by existovala větší pravděpodobnost čerpání prostředků z fondu, jsou známy, a jednání o návrhu by proto neprobíhalo za čistě neutrálních podmínek z hlediska redistribuce zdrojů [Gros a Schoenmaker, 2014]. Zmírnění tohoto rizika by mohlo nastat po uplynutí přechodného období v roce 2024, kdy bude SSM dostatečně otestován v praxi a kdy by měl být zcela naplněn SRF a ex-ante financované národní DGS. Pokud by však měl být tento fond založen již např. od roku 2018, bylo by třeba zvolit takové uspořádání, které by bylo pro členské státy z politického hlediska přijatelné a současně z ekonomického pohledu účelné.

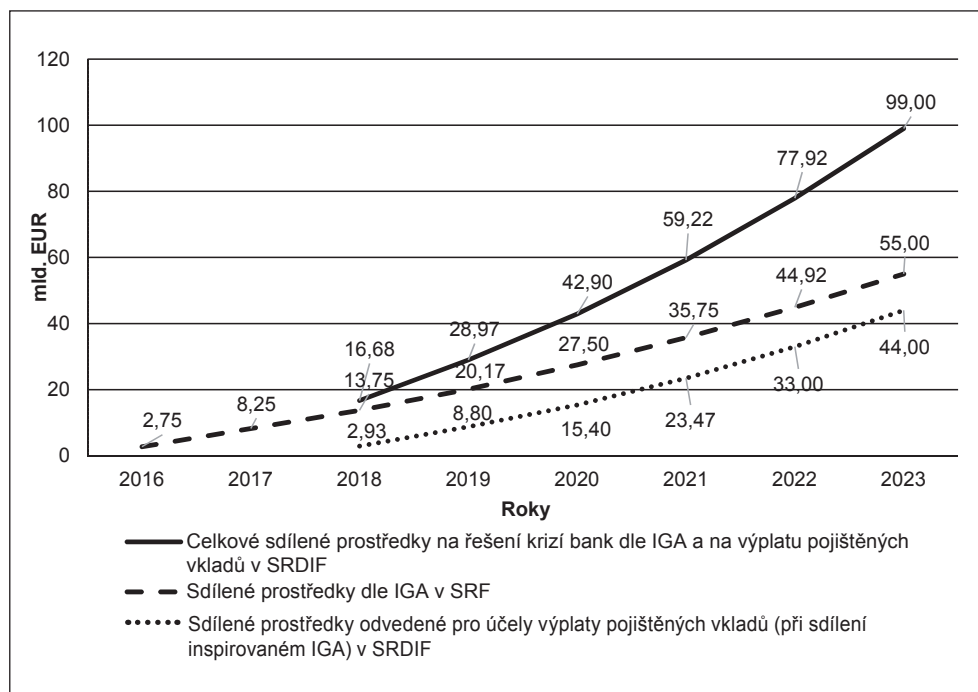
3.1 Nepříznivý výběr (*adverse selection*)

První překážkou je však problém nepříznivého výběru (*adverse selection*), tj. nižší motivace na straně států se stabilním bankovním sektorem se mechanismu účastnit, a tedy vyjádřit se vznikem SRDIF souhlas a naopak v případě států s méně stabilním sektorem vyšší motivace vytvořit systém pojištění vkladů v co nejvíce ambiciózní podobě. Bylo by proto nutné určit pravidla postupného sdílení prostředků v SRDIF, která by zaručila, že sdílení odpovědnosti bude mezi jednotlivými státy na počátku minimální a bude se zvyšovat pouze postupně. Podle čl. 70(2) SRMR nesmí úhrnná výše jednotlivých příspěvků od všech institucí povolených na území všech zúčastněných členských států překročit ročně 12,5 % cílové úrovně SRF, tj. 1/8 cílové úrovně dosažené po uplynutí přechodného období 8 let.

Naznačený graf 1 ukazuje možný vývoj sdílení prostředků v SRDIF, který by slučoval zdroje ze SRF s nově ex-ante vybranými, rizikově váženými příspěvky od bank nahrazujících v SRDIF národní DGS. SRDIF by mohl mít celkovou kapacitu 1,8 % pojištěných

vkladů, která by byla tvořena cílovou výší stanovenou pro účely řešení krizí bank v původním SRF (1 % pojištěných vkladů) a cílovou výší určenou pro výplatu vkladů dle DGSD (0,8 % pojištěných vkladů). Modelový příklad uvažuje s ročními příspěvky dle SRMR v max. výši 12,5 % cílové úrovně SRF (55 mld. EUR), tedy 6,875 mld. EUR, které jsou sdílené dle existujícího klíče v IGA (40 % v prvním roce, 60 % ve druhém roce a dodatečných 6,67 % v každém dalším roce přechodného období) aplikovaného na postupné slučování prostředků v SRF. Dále model naznačuje možné zapojení zdrojů v rámci pojištění vkladů, kde by banky přispívaly max. 16,66 % (tj. 1/6) z uvažované cílové úrovně národních DGS (44 mld. EUR), tj. cca 7,33 mld. EUR ročně v přechodném období 6 let, které jsou sdílené klíčem inspirovaným IGA (40 % v prvním roce, 60 % ve druhém a zbylých 40 % rozděleno po 10 % v každém z následujících 4 let). Příspěvky by měly primárně formu odvodů bank, ve členských státech s dostatečně naplněnými národními DGS by byly využity tyto prostředky.

Graf 1 | Sdílení prostředků na řešení krizí bank a výplatu pojištěných vkladů v SRDIF v přechodném období (cílová úroveň 1,8 % pojištěných vkladů)

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 | Sdílení prostředků na řešení krizí bank a výplatu pojištěných vkladů v SRDIF v přechodném období (zdrojová data pro graf 1)

Roky	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Objem prostředků v SRF (při max. odvodu 12,5 % pojištěných vkladů ročně) v mld. EUR	6,88	13,8	20,63	27,5	34,38	41,25	48,13	55
Dodatečný podíl sdílených prostředků v SRF pro každý rok (%)	40	20	6,67	6,67	6,67	6,67	6,67	6,67
Celkový podíl sdílených prostředků v SRF v každém roce (%)	40	60	66,67	73,34	80,01	86,68	93,35	100
Sdílené prostředky dle IGA v SRF v mld. EUR	2,75	8,25	13,75	20,17	27,50	35,75	44,92	55,00
Objem prostředků ve fondu z odvodů na pojištění vkladů (při max. odvodu 16,67 % pojištěných vkladů) v mld. EUR	–	–	7,33	14,67	22	29,33	36,67	44
Dodatečný podíl sdílených prostředků na pojištění vkladů v každém roce (%) dle inspirace IGA	–	–	40	20	10	10	10	10
Celkový podíl sdílených prostředků na pojištění vkladů v každém roce (%) dle inspirace IGA	–	–	40	60	70	80	90	100
Sdílené prostředky odvedené pro účely výplaty pojištěných vkladů v SRDIF (při sdílení inspirovaném IGA) v mld. EUR	–	–	2,93	8,80	15,40	23,47	33,00	44,00
Celkové sdílené prostředky na řešení krizí bank dle IGA a na výplatu pojištěných vkladů v SRDIF v mld. EUR	–	–	16,68	28,97	42,90	59,22	77,92	99,00

Zdroj: vlastní zpracování (drobné odchylky mohou být způsobeny zaokrouhlováním)

Graf 1 ukazuje také celkový objem sdílených zdrojů v každém roce přechodného období, tvořený součtem příspěvků odváděných pro účely řešení krizí bank a pro účely výplaty pojištěných vkladů. Nejedná se tedy o objem všech zdrojů dostupných v SRDIF, ale pouze o sdílené zdroje dostupné k využití pro všechny státy participující v bankovní unii/SSM v každém roce přechodného období. Postupné slučování je jedním z možných přístupů, jak oddálit plně sdílenou odpovědnost všech států bankovní unie za případné náklady na řešení krize či výplatu vkladů z bank a přeshraničních bankovních skupin v insolventi. Současně by bylo možné kombinovat postupné sdílení prostředků s postupným navyšováním pojistného krytí (*phased-in protection*), tj. v prvním roce šestiletého

přechodného období po přetvoření SRF na SRDIF (např. od 2018) by činilo pojištění pouze 16 666 EUR za vkladatele a banku (tj. 1/6) až do dosažení plné výše 100 000 EUR k 1. 1. 2024.

3.2 Problém „černého pasažéra“ (*free rider problem*)

Tzv. *free rider problem*, tedy získání výhody finanční stability členských států (pozitivní externalita na vnitřním trhu EU), je možné vnímat na straně států mimo eurozónu, které nebudou přispívat do SRDIF, pokud se rozhodnou neúčastnit bankovní unie. Tento problém „černého pasažéra“ by byl v případě vytvoření pouhého zajišťovacího fondu EDIS (dle návrhu ve Zprávě pěti předsedů k prohloubení HMU) relativně méně významný, neboť funkce tohoto mechanismu by byla zaměřena na ochranu vkladatelů a prevenci „runů“ na banky v případě krize likvidity bank. Prevence „runů“ by přispívala pozitivně k finanční stabilitě v bankovní unii, nicméně SRDIF spojující funkci autority odpovědnou za řešení krizí bank a současně také pojistitele vkladů může být z hlediska zachování finanční stability bankovního trhu včetně finanční stability přeshraničních bankovních skupin s entitami ve státech mimo bankovní unii efektivnější, mj. vzhledem k možnosti rozhodnout o zachování činnosti banky prostřednictvím nástrojů na řešení krize či o výplatě pojištěných vkladů na základě posouzení nákladů obou variant pro SRDIF. Z tohoto důvodu by bylo riziko „free ridingu“ na straně členských států mimo eurozónu v případě neúčasti v bankovní unii pravděpodobně výraznější, což by se mohlo projevit také v nižší motivaci států eurozóny (tj. členů bankovní unie) tuto ambicióznější variantu uskutečnit.

Pokud by participující státy bankovní unie (SSM/SRM) přistoupily k vytvoření tohoto komplexního mechanismu, pravděpodobně by mohly usilovat o internalizaci pozitivních externalit ve formě větší stability přeshraničních bankovních skupin působících také ve státech mimo bankovní unii. Vzhledem k tomu, že např. výběr určité formy poplatků od bank působících ve státech mimo bankovní unii není příliš pravděpodobný, mohla by se snaha o internalizaci této potenciální výhody promítnout do většího politického tlaku na státy mimo eurozónu, aby do bankovní unie rovněž vstoupily a jejich bankovní sektor odváděl příspěvky do společného SRDIF.

3.3 Morální hazard

Legitimním argumentem proti vytvoření SRDIF je zvýšení rizika morálního hazardu na straně ECB. Na riziko morálního hazardu ECB upozorňují ve svém příspěvku autoři Franklin Allen, Elena Carletti a Andrew Gimber [2012], a to v souvislosti s plánem na ustavení společného fiskálního jištění pro SRF. Ať by byly prostředky vynaloženy na zachování činnosti banky či na výplatu vkladatelů, riziko morálního hazardu z důvodu oddělení kompetencí od odpovědnosti mezi evropskými institucemi (ECB výkon dohledu a SRDIF odpovědnost za financování řešení krize banky, popř. výplatu vkladů) by v obou případech stále existovalo. SRDIF spravující SRDIF by mohl být vnímán jako instituce dostatečně vybavená zdroji a kompetencemi, aby mohl případná selhání dohledu ECB vyřešit a posilovat tak možnou liknavost ECB. K určitému zmírnění tohoto problému by mohlo přispět alespoň během přechodného období rozdělení fondu SRDIF na národní podfondy, obdobně jako v existujícím SRF, kdy by byly zdroje přesněji identifikovatelné

ke konkrétnímu státu, tedy příslušným národním orgánům, které mohou na ECB vykonávat nepřímý tlak s cílem zajistit důslednou kontrolu bankovního sektoru a předcházet bankovním selháním. Po uplynutí přechodného období, kdy by došlo k plnému sloučení všech prostředků v rámci SRDIF, by bylo vhodné uvažovat o posílení mechanismů, které zajišťují demokratickou odpovědnost (*accountability*) a kontrolu činností ECB v oblasti bankovního dohledu. V současnosti ECB publikuje zejm. Výroční zprávu o výkonu dohledu, kterou předkládá řadě unijních institucí (mj. Radě EU, Evropské komisi, Evropskému parlamentu) včetně národních parlamentů a předseda Rady dohledu ECB prezentuje tuto zprávu v Evropském parlamentu během veřejného slyšení. Potřebu vykonávat dostatečnou kontrolu nad činností ECB v případě vytvoření SRDIF umocňují také závěry zvláštní zprávy Evropského účetního dvora [EÚD, 2016] upozorňující na určité nedostatky ve fungování SSM. Jedná se např. o přílišnou závislost ECB na zaměstnancích národních orgánů dohledu v rámci společných týmů dohledu (*Joint Supervisory Teams*) při provádění dohledu na dálku či omezenou účast zaměstnanců ECB při provádění kontrol na místě.

Závěr

Cílem této studie bylo analyzovat možnou variantu evropského systému pojištění vkladů z finančního a organizačního hlediska dle inspirace systémem pojištění vkladů a řešení krizí bank v USA, s přihlédnutím k existujícímu uspořádání relevantních institucí EU a eurozóny. Analyzovaná varianta předpokládá ustavení SRDIF jakožto jednotného evropského fondu, který by nahradil národní DGS a byl propojen s jednotným mechanismem pro řešení krizí (SRM), jehož základní legislativa byla přijata v roce 2014.

Pokud jde o formu financování systému pojištění vkladů a řešení krizí bank, dle provedené analýzy by měl být SRDIF koncipován jako ex-ante financovaný na základě rizikově vážených příspěvků. Co se týká vytvoření společného fiskálního jištění, pro SRDIF by bylo možné uvažovat o vytvoření úvěrové linky z ESM po vzoru Federal Deposit Insurance Corporation v USA. Uspořádání a organizace systému pojištění vkladů by byly založeny na statutárním pojištění spravovaném institucí veřejného charakteru. Nejeefektivnějším řešením by v tomto případě byla transformace existujícího Jednotného výboru pro řešení krizí (SRB) na instituci spravující SRDIF např. Single Resolution and Deposit Insurance Board (SRDIB). SRDIB by kombinoval kompetence SRB v oblasti řešení krizí s výplatou pojištěných vkladů a přístupem k informacím z oblasti dohledu od ECB a národních orgánů dohledu. Vytvoření jednotného fondu transformací SRF by však pravděpodobně vyžadovalo navýšení cílové úrovně fondu z aktuálního 1 % pojištěných vkladů např. na 1,8 %.

Tři teoretické ekonomické koncepty doplnily tuto studii o analýzu hlavních výzev, které by byly spojeny s vytvořením evropského systému pojištění vkladů vzhledem k odlišným zájmům mezi členskými státy EU. Hlavní překážkou pravděpodobně představují odlišné pozice tzv. „severu“ a „jihu“ EU. Problémem je rozdílná finanční stabilita států „severního“ a „jižního“ křídla EU vedoucí k popsanému problému tzv. negativního výběru. Určitým řešením odlišných motivací může být spuštění přechodného období (např. 6 let od roku 2018), během něhož by docházelo pouze k postupnému slučování prostředků v SRDIF, a tedy pozvolnému sdílení finanční odpovědnosti mezi členskými státy tzv. bankovní unie. Výsledná rychlost sdílení prostředků ve fondu by reflektovala

vyjednávací sílu (*bargaining power*) jednotlivých aktérů ovlivňujících finální podobu návrhu, tj. Komise, členských států v Radě a Evropského parlamentu.

Vývoj v bankovním sektoru zejm. Itálie a Španělska³ v poslední době naznačuje, že klíčovou pro nalezení shody mezi všemi účastníky legislativního procesu v EU ohledně vytvoření mechanismu na sdílení rizik, např. v podobě potenciálního evropského systému pojištění vkladů a řešení krizi bank, je redukce rizik v rámci bankovního sektoru členských států EU/eurozóny. Během navrhovaného přechodného období by proto bylo nutné přijmout a implementovat taková opatření, která by vedla k reálnému snížení rizik v evropském bankovním sektoru, a zmírnila tak pochybnosti a nedostatek informací (informační asymetrii) o stavu bilancí úvěrových institucí působících v tzv. „jižních“ státech EU. Přetrvávající nejistota o kvalitě aktiv umocňuje mj. poměrně vysoký podíl úvěrů v selhání (*Non-Performing Loans* – NPL), neboť 6 členských států eurozóny v roce 2016 stále vykazovalo dvouciferné hodnoty tohoto ukazatele, konkrétně Kypr, Irsko, Itálie Řecko, Portugalsko a Slovinsko [Constâncio, 2017].

Vyčištění bankovních rozvah přitom mělo proběhnout již v rámci tzv. hodnocení kvality aktiv (*Asset Quality Review*) v rámci komplexního hodnocení bank (*Comprehensive Assessment*), které probíhalo po dobu 12 měsíců od října 2013. Toto podrobné hodnocení stavu bank a vyčištění nekvalitních aktiv mj. z období uplynulé finanční krize 2008–2009 bylo jednou z nezbytných podmínek pro spuštění jednotného mechanismu dohledu (SSM), tedy pro převzetí odpovědnosti ECB za výkon dohledu nad úvěrovými institucemi v participujících státech tzv. bankovní unie. Vzhledem k současné situaci se však zdá, že problém nekvalitních aktiv v některých členských státech nebyl uspokojivě vyřešen ještě před spuštěním SSM. V opačném případě by tento stav naznačoval nedostatky ve výkonu dohledu ECB, který probíhá již od listopadu 2014. Řešení problému úvěrů v selhání (NPL) je zásadní nejen v rámci úvah o případném sdílení rizik mezi členskými státy na evropské úrovni, ale jedná se také o nezbytný předpoklad pro posílení konkurenceschopnosti evropského bankovního sektoru. Transparentní stav aktiv činí banky atraktivnějšími pro investory a může rovněž přispět ke konsolidaci bankovního trhu.

Dalším potenciálním zdrojem rizika v rámci evropského bankovního sektoru je chybějící vhodný regulatorní přístup k expozicím bank vůči vládnímu dluhu (tzv. svrchované expozice). Uplynulá dluhová krize 2012–2014 v EU naznačila, že vládní dluh nelze považovat za bezrizikový a případná krize likvidity členského státu EU/eurozóny může mít negativní dopady na banky, které bývají zejm. vůči své tuzemské vládě v pozici věřitele. Vhodný regulatorní požadavek na dodatečné kapitálové krytí bank vůči svrchovaným expozicím se však v rámci EU zatím nepodařilo přijmout a jednání o možném přístupu byla přesunuta na půdu Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS) s cílem navrhnout v této otázce mezinárodní standard.

Lze tedy shrnout, že vytvoření evropského systému pojištění vkladů a řešení krizi bank inspirovaného příslušným systémem v USA by bylo možné uskutečnit transformací již existujících institucí eurozóny (zejm. SRB a SRF). Z dlouhodobého pohledu by takový systém mohl přispět ke zvýšení stability bankovního sektoru participujících členských států. Klíčovou překážkou pro dosažení dohody je však odlišná rizikovost národních bankovních sektorů států „severního“ a „jižního“ křídla EU/eurozóny a z toho

3 Příkladem jsou dlouhodobé problémy italské banky Monte Dei Paschi di Siena a uskutečněné řešení krize Banco Popular ve Španělsku.

vyplývající pravděpodobná zdrženlivost přijmout opatření na sdílení rizik na evropské úrovni. Navrhované přechodné období, v rámci kterého by docházelo k postupnému sdílení zdrojů v rámci evropského systému pojištění vkladů a řešení krizí bank, by muselo být využito k řádnému snížení rizik v národních bankovních sektorech, zejm. pokud jde o vysoký podíl úvěrů v selhání (NPL) a přijetí vhodného regulatorního přístupu k expozicím bank vůči vládnímu dluhu.

Literatura

- ALLEN, F., CARLETTI, E. a GIMBER, A., 2012. The Financial Implications of a Banking Union. In BECK, T. (ed.). *Banking Union for Europe. Risks and Challenges*, 113–118, London: Centre for Economic Policy Research. ISBN 978-1907142574.
- ARNABOLI, F., 2014. *Deposit Guarantee Schemes: A European Perspective*. Palgrave Pivot. ISBN 978-1-137-39087-5.
- AYADI, R. a LASTRA, R. M., 2010. Proposals for Reforming Deposit Guarantee Schemes in Europe. *Journal of Banking Regulation*, 11(3), 210–222, <https://doi.org/10.1057/jbr.2010.9>
- CALOMIRIS, CH. W. a JAREMSKI, M., 2016. Deposit Insurance: Theories and Facts. *Annual Review of Financial Economics*, 8(1), 97–120, <https://doi.org/10.1146/annurev-financial-111914-041923>
- CONSTÂNCIO, V., 2017. Resolving Europe's NPL Burden: Challenges and Benefits [Keynote speech, online]. [cit. 16. 6. 2017]. Dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2017/html/sp170203.en.html>
- DEMIRGÜC-KUNT, A., KANE, E. J. a LAEVEN, L., 2014. Deposit Insurance Database. *World Bank Policy Research Working Paper No. 6934*, <https://doi.org/10.13140/2.1.2805.7924>
- EK [Evropská komise], 2014. Commission Adopts Detailed Rules on Contributions of Banks to Resolution Funds [Press Release IP/14/1181, online]. [cit. 28. 8. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1181_en.htm
- EK, 2015. Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/63 ze dne 21. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU, pokud jde o příspěvky předem do mechanismů financování k řešení krizí [online]. [cit. 20. 8. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015R0063>
- ESM, 2012. ESM Treaty [online]. [cit. 28. 8. 2015]. Dostupné z: https://www.esm.europa.eu/sites/default/files/20150203_-_esm_treaty_-_en.pdf
- ÉÚD, 2016. Jednotný mechanismus dohledu – dobrý začátek, jsou však zapotřebí další zlepšení [Zvláštní zpráva č. 29/2016, online]. Evropský účetní dvůr. [cit. 20. 5. 2017]. Dostupné z: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR16_29/SR_SSM_CS.pdf
- GERHARDT, M. a LANNOO, K., 2011. Options for Reforming Deposit Protection Schemes in the EU. *ECRI Policy Brief No. 4*, <https://doi.org/10.2139/ssrn.2001374>
- GROS, D. a SCHOENMAKER, D., 2014. European Deposit Insurance and Resolution in the Banking Union. *Journal of Common Market Studies*, 52(3), 529–546, <https://doi.org/10.2139/ssrn.2052886>
- HOŘEJŠÍ, B. et al., 2006. *Mikroekonomie* (4. rozš. vyd.). Praha: Management Press. ISBN 978-80-7261-150-8.
- JUDGMENT, 1958. Judgment of the Court of 13 June 1958. Meroni & Co., Industrie Metallurgiche, SpA v High Authority of the European Coal and Steel Community. Case

- 9-56 [online]. [cit. 30. 8. 2015]. Dostupné z:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:61956CJ0009&from=EN>
- JUNCKER, J.-C., 2015. The Five Presidents' Report: Completing Europe's Economic and Monetary Union [online]. [cit. 20. 5. 2017]. Dostupné z:
https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economic-and-monetary-union_en
- KERN, A., 2013. EU Competences and Bank Resolution: Banking Union and SRM [online]. [cit. 20. 5. 2017]. Dostupné z: https://www.biicl.org/files/6742_kern_alexander.pdf
- Rada EU, 2014. Statement by the President of the Eurogroup. ESM Direct Recapitalisation Instrument [online]. [cit. 25. 8. 2015]. Dostupné z:
<http://www2.consilium.europa.eu/media/28065/143163.pdf>
- Rada EU, 2015. Prováděcí nařízení Rady (EU) 2015/81 ze dne 19. prosince 2014, kterým se stanoví jednotné podmínky uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014, pokud jde o příspěvky předem do Jednotného fondu pro řešení krizí [online]. [cit. 20. 8. 2015]. Dostupné z:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0081&from=EN>
- SANTOS, J. A. C., 2006. Insuring Banks Against Liquidity Shocks: The role of Deposit Insurance and Lending of Last Resort. *Journal of Economic Surveys*, 20(3), 459–482,
<https://doi.org/10.1111/j.0950-0804.2006.00286.x>
- SCHUKNECHT, L., 2016. An Insurance Scheme That Only Ensures Problems [online]. [cit. 5.3.2016]. Dostupné z:
<http://blogs.faz.net/fazit/2016/02/08/an-insurance-scheme-that-only-ensures-problems-7298>
- ŠLOSARČÍK, I., 2005. *Politický a právní rámec evropské integrace*. Institut pro evropskou politiku EUROPEUM. ISBN 80-903237-6-6.
- WRUUCK, P., 2014. Deposit Guarantee Reform in Europe: A Systemic Perspective [online]. [cit. 20. 8. 2015]. Deutsche Bank Research. Dostupné z:
https://www.dbresearch.de/PROD/RPS_DE-PROD/PROD0000000000451957/Deposit_guarantee_reform_in_Europe%3A_A_systemic_per.pdf

Další zdroje

- CDB [Connecticut Department of Banking], 2015. www.ct.gov.
- Communication from the Commission. Review of the Lamfalussy process: Strengthening supervisory convergence. Brussels, 20. 11. 2007. Dostupné z:
<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/67baf2a2-ac16-4ca1-9b4d-5c27591bd090/language-en>
- DIF [Depositors Insurance Fund], 2015. www.difxs.com/DIF/Home.aspx
- FDIC [Federal Deposit Insurance Corporation], 2015. www.fdic.gov/deposit/deposits.
- IGA. Dohoda o převádění a sdílení příspěvků do Jednotného fondu pro řešení krizí. Dostupné z:
http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-14-165_en.htm?locale=EN
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014 ze dne 15. července 2014, kterým se stanoví jednotná pravidla a jednotný postup pro řešení krize úvěrových institucí a některých investičních podniků v rámci jednotného mechanismu pro řešení krizí a Jednotného fondu pro řešení krizí a mění nařízení (EU) č. 1093/2010 (Nařízení SRMR).

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) 806/2014 za účelem zřízení evropského systému pojištění vkladů.

Prohlášení ministrů financí (prosinec 2013). Statement of Eurogroup and ECOFIN Ministers on the SRM Backstop.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/49/EU ze dne 16. dubna 2014 o systémech pojištění vkladů (směrnice DGSD).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/59/EU ze dne 15. května 2014, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a kterou se mění směrnice Rady 82/891/EHS, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EU, 2012/30/EU a 2013/36/EU a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 a (EU) č. 648/2012 (Směrnice BRRD).